

Герасименко Ю.С., д.е.н., доцент,
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (м. Біла Церква, Україна)

КЛЮЧОВА РОЛЬ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ НА РИНКУ ПРАЦІ У ПЕРІОД ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Військові дії мають серйозний вплив на національний ринок праці, призводячи до значних коливань та змін. Невизначеність, обмеження у можливостях зайняття праці, структурні зміни та великі потоки переселенців із зон бойових дій поглиблюють проблеми у сфері зайнятості. Навіть при поступовій адаптації економіки до нових умов, Україна стикається з високим рівнем безробіття. За даними агенції «Info Sapiens», у січні 2024 року безробіття сягнуло 17%. Проблеми використання робочої сили ще більше загострюються через поглиблення наявних дисбалансів на ринку праці. На початку 2024 року в Державній службі зайнятості було зареєстровано 96,1 тис. безробітних осіб, з яких понад 40% мають вищу освіту. У той же час було доступно 40,2 тис. вакансій. Протягом 2023 року статус безробітних мав 483,2 тис. осіб, що в порівнянні з 867,6 тис. осіб у 2022 році свідчить про певне зниження. З них у 2023 році було працевлаштовано 160,1 тис. осіб, а 32,9 тис. осіб пройшли професійне навчання. У порівнянні з 2022 роком, коли працевлаштовано було 248,8 тис. осіб, а професійне навчання пройшли 46,6 тис. осіб, можна відзначити деяке зменшення активності на ринку праці [1].

Протягом 2023 року на ринку праці спостерігалися традиційні сезонні коливання, проте серед загальних тенденцій варто відзначити значне збільшення попиту на робочу силу. Велику частину цього попиту сформували роботодавці з Київської, Дніпропетровської, Львівської, Одеської та Харківської областей. Додатково, у 2023 році спостерігався значний приріст кількості вакансій у прифронтових областях країни: у Миколаївській – на 77,5%; у Чернігівській – на 57,2%; у Сумській – на 53%; у Запорізькій – на 25,9%, порівняно з показниками 2022 року [2].

У період відновлення після війни Україна буде стикатися з численними викликами, серед яких одним із найсуттєвіших є забезпечення належного рівня кваліфікованих робітників на ринку праці. Ключова роль кваліфікованих працівників в цьому контексті полягає в забезпеченні ефективного відновлення економіки, підвищенні конкурентоспроможності країни та забезпеченні сталого розвитку. Однак, відсутність достатньої кількості кваліфікованих робітників може стати серйозною перешкодою на шляху досягнення цих цілей.

Основними аспектами проблеми є:

- недостатнє навчання та підготовка;
- міграція робочої сили;
- низька привабливість професій;
- дефіцит інвестицій у розвиток людського капіталу;
- недосконалість системи підготовки.

Розв'язання цієї проблеми вимагає комплексного підходу з впровадженням ефективних заходів з підвищення рівня освіти та навичок, створення стимулів для приваблення та збереження кваліфікованих працівників, підтримки інновацій та інвестицій у розвиток людського капіталу.

У період відновлення після війни ключова роль кваліфікованих робітників на ринку праці в Україні стає критичною для економічного зростання та сталого розвитку країни. Кваліфіковані працівники виступають каталізаторами ефективності та інновацій в різних галузях, що потребують відновлення після військових дій. Відновлення та розвиток інфраструктури є одним з найважливіших завдань після війни. Кваліфіковані робітники у

будівельній сфері, інженери, архітектори та інші спеціалісти грають важливу роль у цьому процесі, забезпечуючи якісне виконання робіт та впровадження новітніх технологій. Відновлення енергетичних об'єктів та промислових підприємств вимагає висококваліфікованих спеціалістів з електротехніки, механіки, автоматики та інших галузей. Їхні знання та навички допомагають у впровадженні енергоефективних технологій та оптимізації виробничих процесів.

Важливим аспектом відновлення країни є забезпечення якісної освіти та медичних послуг. Кваліфіковані вчителі, лікарі, медсестри та інші фахівці відіграють ключову роль у підготовці молодого покоління та забезпеченні медичної допомоги населенню. Крім відновлення, важливо також стимулювати інновації та розвиток нових галузей економіки. Кваліфіковані науковці, інженери та підприємці сприяють впровадженню новітніх технологій, що забезпечують конкурентоспроможність країни на міжнародному ринку. Забезпечення стабільності та соціального благополуччя також залежить від наявності кваліфікованих робітників. Вони забезпечують виробництво та послуги, необхідні для задоволення потреб населення, що сприяє підвищенню загального рівня життя та зменшенню соціальних напруг.

Кваліфіковані робітники грають ключову роль у відновленні економіки після війни. Вони володіють необхідними навичками та знаннями для відновлення інфраструктури, виробництва, транспорту та інших галузей, які постраждали внаслідок конфлікту. Їхні знання та досвід допомагають швидко та ефективно відновлювати виробництво та інфраструктуру, сприяючи зростанню економіки та зменшенню безробіття.

При цьому важливо також забезпечити кваліфікованим працівникам необхідні умови для працевлаштування та професійного розвитку після війни. Це включає навчання та підвищення кваліфікації, створення програм підтримки для постраждалих працівників, а також сприяння їхньому швидкому інтегруванню на ринок праці. Загалом, роль кваліфікованих робітників у період відновлення після війни вельми суттєва, оскільки вони відіграють ключову роль у стабілізації та розвитку економіки, а також в сприянні соціальному відновленню та підтримці сприятливого середовища для подальшого розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Аналітична та статистична інформація. Державна служба зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analytics/view>
2. Відновлення ринку праці в Україні в умовах війни: регіональний аспект. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/vidnovlennya-rynku-pratsi-v-ukrayini-v-umovakh-viyny-rehionalni>